

VTH-Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2025 (niet basistaken)

Vastgesteld bij collegebesluit 25 februari 2025

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel	3
1.2 Programmatische handhaven	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Actuele ontwikkelingen en speerpunten	5
2.1 Interbestuurlijk toezicht Provincie, Omgevingswet-domeinen	5
2.2 Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	6
2.3 Kwaliteitscriteria VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving)	7
3. Uitvoering per domein	8
3.1 Naleefgedrag	8
3.2 Koppeling budget	8
3.3 Prioritering - risicoanalyse	8
3.4 Meldingen en handhavingsverzoeken	9
4. Integrale aanpak	10
4.1 Samenwerking rond evenementen	10
4.2 Wijkgericht werken	10
5. Regulering- en toezichtstaken Omgevingswet per domein	12
5.1 Bouw	13
5.2 Brandveiligheid	16
5.3 Milieubelastende activiteiten	18
5.4 Bodem	21

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding en doel

Voor u ligt het Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving 2025 (niet basistaken), kortweg VTHup 2025. Hierin staat welke doelstellingen wij nastreven, welke prioriteiten wij hebben en welke activiteiten wij gaan uitvoeren op het gebied van de VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) die vallen onder de Omgevingswet.

Basistaken en niet-basistaken

Gemeenten zijn verplicht om basistaken onder te brengen bij een omgevingsdienst. In Fryslân is dat de FUMO. Voor de uitvoering van deze basistaken is een Fryslânbrede U&H-Strategie vastgesteld. De niet-basistaken mogen door gemeenten zelf worden uitgevoerd, mits zij voldoen aan VTH-Kwaliteitscriteria.

Afzonderlijk uitvoeringsprogramma VTH-taken en taken eenheid Handhaving Veiligheidsdomein

Sinds 2015 werkten we met één integraal uitvoeringsprogramma voor de fysieke leefomgeving en veiligheid. Vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet, het vaststellen van de U&H-Strategie voor de niet-basistaken die voortvloeien uit de Omgevingswet en het intrekken van de Kadernota Handhaving 2014, is besloten om vanaf 2025 voor de VTH-taken die voortvloeien uit de Omgevingswet en de taken van de eenheid Handhaving Veiligheidsdomein een afzonderlijk uitvoeringsprogramma op te stellen. De taken die door de eenheid Handhaving Veiligheidsdomein worden uitgevoerd vloeien voort uit andere beleidskaders dan de U&H-Strategie voor de VTH-taken.

VTHup 2025 niet-basistaken

De Omgevingswet verplicht gemeenten te beschikken over een uitvoerings- en handhavingsstrategie, een jaarlijks vastgesteld uitvoeringsprogramma en een jaarverslag. Het VTHup 2025 komt voort uit de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Leeuwarden 2024, Veilige en duurzame leefomgeving. De Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Leeuwarden 2024 hierna (U&H-strategie) is op 21 november 2023 vastgesteld door het college van de gemeente Leeuwarden.

In de U&H-strategie is aangegeven welke doelen worden gesteld voor de uitvoering en handhaving en welke werkzaamheden met het oog op die doelen zullen worden verricht. Deze strategie geldt specifiek voor de niet-basistaken in het kader van de Omgevingswet. Dit betreffen uitvoerings- en handhavingstaken op het gebied van bouw, milieu, bodem en brandveiligheid.

Het doel van het VTHup is om inzicht te geven in de uitvoering van vergunningen, toezicht en handhaving op het gebied van: Bouw, Brandveiligheid, Milieubelastende activiteiten en bodem, de zogenaamde niet-basistaken. De VTH-taken die ketenpartners zoals de FUMO en de Veiligheidsregio (VRF) namens ons uitvoeren, doorlopen een eigen beleidscyclus. Dit zijn zowel werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening als op het gebied van toezicht en handhaving. Deze activiteiten zijn niet opgenomen in de U&H-strategie Leeuwarden 24 en daarom ook niet in dit uitvoeringsprogramma.

In de opzet van dit VTHup 2025 ligt de nadruk op de doelstellingen die we met de voorgenomen activiteiten willen bereiken. Die doen we door per hoge prioriteit te omschrijven welke risico's er spelen, welke doelstellingen in de U&H-strategie zijn benoemd en hoe we door middel van indicatoren in 2025 aan deze doelstellingen een bijdrage gaan leveren.

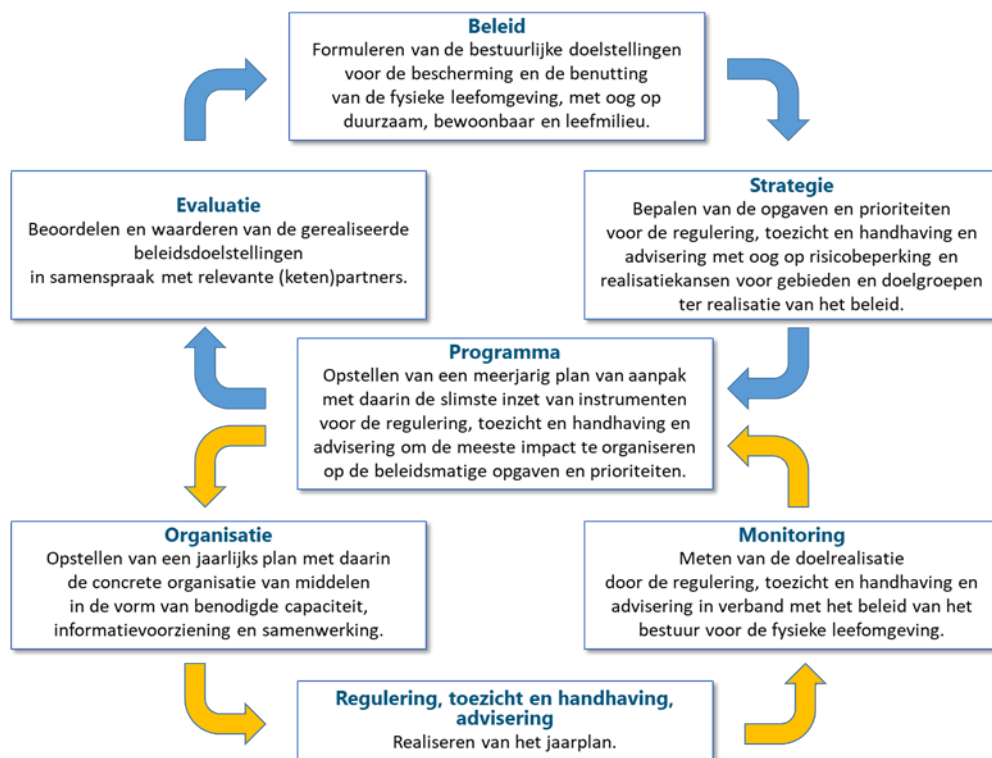
1.2. Wettelijk kader en beleidskader

Op grond van het Omgevingsbesluit moet het bestuursorgaan dat is belast met de uitvoerings- en handhavingstaak in het kader van de Omgevingswet een door het college vastgestelde uitvoerings- en handhavingsstrategie hebben. Hierin wordt gemotiveerd aangegeven welke doelen worden gesteld voor de uitvoering en handhaving en welke werkzaamheden met het oog op die doelen zullen worden verricht. Jaarlijks wordt, voor de 'thuisstaken' een uitvoeringsprogramma opgesteld dat wordt vastgesteld door het college.

De Big-8 en de beleidscyclus

De gemeente Leeuwarden stelt regels en heeft bevoegdheden om ze uit te voeren en te handhaven. Leeuwarden verleent vergunningen en ontheffingen, houdt toezicht en handhaaft op overtredingen. We doen dat niet zomaar, maar doen dat overwogen en gestructureerd. Dat is duidelijk voor inwoners en bedrijven. Zo weten ze wat ze van de gemeente Leeuwarden mogen verwachten.

Deze aanpak is weergegeven in de zogenoemde Big-8. De Big-8 geeft in 2 cirkels het proces weer van doelen stellen, prioriteitstelling op basis van analyse en risico-afweging, planning, programmering, uitvoering, monitoring en verslaglegging en bijstelling van beleidsdoelen.

Figuur 1: Schematische weergave van de Big-8

Programmatisch werken

Leeuwarden doet aan programmatisch werken. Programmatisch werken houdt in dat beleidsdoelen jaarlijks in een uitvoeringsprogramma VTHup worden vertaald in concrete acties. Aan het eind van een jaar vindt hiervan een evaluatie plaats. Noodzakelijke verbeteringen kunnen jaarlijks in het VTHup worden verwerkt. Het programmatisch werken maakt onderdeel uit van de Big-8, zoals weergegeven in figuur 1.

1.3. Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 staat een omschrijving van actuele ontwikkelingen en speerpunten;
- In hoofdstuk 3 staat de integrale samenwerking centraal;
- Hoofdstuk 4 bevat een nadere toelichting op de uitvoering per domein;
- In de hoofdstuk 5 wordt het domein Omgevingswet verder uitgewerkt.

Per beleidsveld is de handhavingscapaciteit weergegeven. Om duidelijker inzicht te geven in de daadwerkelijk uit te voeren controles, zijn voor het Fysiek Domein aantallen controles opgenomen omdat geen tijd wordt geschreven. Het totaal beschikbare budget is gebaseerd op de programmabegroting. De programmabegroting is gekoppeld aan de reguliere jaarlijkse planning- en controlcyclus, zodat de gemeenteraad op de hoogte is van het totale handhavingsbudget.

2. ACTUELE ONTWIKKELINGEN EN SPEERPUNTEN

Dit hoofdstuk gaat in op een aantal actuele ontwikkelingen en speerpunten die van belang zijn voor 2025.

2.1. Interbestuurlijk Toezicht Provincie, Omgevingswet-domeinen

De Provincie Fryslân houdt toezicht op de naleving van de zogeheten wettelijke procescriteria (beleidscyclus VTH) door gemeenten en waterschappen.

Het college van burgemeester en wethouders heeft de Uitvoerings- en handhavingsstrategie 2024 Omgevingswet op 21 november 2023 vastgesteld. Deze strategie geeft aan hoe de gemeente omgaat met haar taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Omgevingswet.

In 2025 willen wij meer aandacht besteden en verbetering aanbrengen in de verantwoording over de naleving om zo een betere invulling te kunnen geven aan een sluitende beleidscyclus (big 8). Op verzoek van de provincie is op 31 januari 2024 de op 21 november 2023 vastgestelde U&H-strategie Leeuwarden 24 aan hen toegestuurd.

2.2. Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen

De Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen zijn beide in werking getreden op 1 januari 2024. Beide wetten zorgden voor grote veranderingen in het VTH-taakveld.

Omgevingswet

De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten én het beschermen van de fysieke leefomgeving. Voor het bereiken van die balans krijgen verschillende overheden meer afwegingsruimte. Er is meer flexibiliteit in het stellen van regels en er is meer ruimte voor initiatieven. De doelen van de wet zijn gesteld met het oog op duurzame ontwikkeling, bewoonbaarheid van het land en het beschermen en verbeteren van het leefmilieu. De stelselherziening beoogt inzichtelijk omgevingsrecht, de leefomgeving centraal, ruimte voor lokaal maatwerk en snellere besluitvorming.

Omgevingswetinstrumenten

In december 2021 is de Omgevingsvisie Leeuwarden vastgesteld. Hierin heeft de gemeente Leeuwarden samen met haar inwoners de ontwikkelrichting geschetst voor de woon-, werk- en leefomgeving voor de langere periode. De omgevingsvisie brengt in beeld wat we voor de gebieden en de opgaven op hoofdlijnen willen bereiken. Dit wordt op maat uitgewerkt in ontwikkelkaders en beleidskaders. Vanuit de Omgevingswet wordt ook gewerkt met programma's volgens de Omgevingswet, het omgevingsplan en een werkwijze voor de beoordeling van nieuwe initiatieven die niet passen binnen het omgevingsplan. Hiermee worden de ambities van de omgevingsvisie ook vertaald naar de uitvoering van initiatieven die een bijdrage leveren aan de opgaven en ontwikkelrichtingen.

Omgevingsplan

Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het omgevingsplan de nieuwe manier om vast te leggen wat er mag in de (fysieke) leefomgeving. Dit gaat om de voormalige bestemmingsplannen, maar ook milieuregels die nu in landelijke besluiten staan komen deels in het gemeentelijk omgevingsplan. Het omgevingsplan is op 1 januari 2024 van rechtswege ontstaan. Het is niet gelukt om in 2024 het eerste 'echte' omgevingsplan vast te stellen waarin gewerkt wordt volgens een nieuwe systematiek en waarbij alle regels zijn opgenomen in het omgevingsplan. Er wordt nu gekoerst op het ontwerp in de 1^e helft van 2025. Het gaat om het Omgevingsplan Buitengebied Zuid. Zodra dit is vastgesteld, zullen andere gebieden volgen totdat een gemeentedeekkend omgevingsplan ontstaat. De regels uit de bruidsschat worden verwerkt in het omgevingsplan.

Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen zijn bouwwerken voor de bouwactiviteit voor gevolgklasse 1 niet meer vergunningsplichtig maar meldingsplichtig. Voorbeelden van bouwwerken onder gevolgklasse 1 zijn grondgebonden woningen en bedrijfsgebouwen van maximaal 2 verdiepingen. Deze wet is momenteel onderwerp van discussie in de landelijke politiek. Het idee was om de wet gefaseerd in te voeren. Op moment van schrijven van dit uitvoeringsprogramma is duidelijk dat per 1 januari 2025 geen wijzigingen zullen plaatsvinden ten aanzien van de Wkb. Óf en wanneer dit wel zal gebeuren zal de komende periode steeds duidelijker worden. Deze ontwikkelingen worden uiteraard op de voet gevolgd.

De gemeente toetst niet meer vooraf (technische toetsing) of bouwwerken aan de wet- en regelgeving voldoen. In plaats daarvan wordt door een initiatiefnemer een erkende private kwaliteitsborger ingeschakeld, die een risicobeoordeling en een borgingsplan vaststelt. Aangegeven wordt welke risico's er tijdens de bouw aan de orde zijn en welke beheersmaatregelen worden getroffen, met als doel dat het uiteindelijke bouwwerk aan wet- en regelgeving voldoet.

De gemeente ontvangt de bouwmelding met naam van de kwaliteitsborger en de risicobeoordeling en het borgingsplan. Na realisatie van het bouwwerk is het de bedoeling dat de kwaliteitsborger een verklaring afgeeft dat er een gerechtvaardigd vertrouwen is dat het gerealiseerde bouwwerk aan de wet- en regelgeving voldoet.

De gemeente is bevoegd gezag en blijft bestuurlijk verantwoordelijk. Het betekent dat het accent verschuift van toetsing vooraf naar toezicht en handhaving. Naast het verbeteren van de kwaliteitsborging in de bouw, beoogt deze wet de positie van de bouwconsument te versterken. De (repressieve) handhaving blijft een taak van de gemeente. Dit betekent dat de gemeente op basis van signalen tijdens de bouw of achteraf, na voltooiing van het bouwwerk, eventueel handhavend moet optreden. De verwachting is dat deze verschuiving tot een toename van de handhavingscapaciteit zal leiden.

Om hier richting aan te geven voor onze eigen VTH-taken, hebben we daarom specifiek voor de Wkb het 'Handelingsperspectief WKB opgesteld'. Deze is op 28 november 2023 door ons college vastgesteld.

DSO en CLO

Vanaf 1 januari 2024 werkt de gemeente Leeuwarden met het nieuwe VTH-systeem Centric Leefomgeving (CLO). Dit systeem is aangesloten op de DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en daarmee 'Omgevingswet-proof'. Dit systeem willen we ook gebruiken om digitaal toezicht verder te ontwikkelen. Naast het werken met CLO wordt voor het toezicht in het veld gebruik gemaakt van Chepp van de firma Go2Sure. De Chepp app is een digitale, integraal toepasbare softwaretool voor risicomangement, inspecties en controles. Met behulp van deze 'toezichtstool' worden de inspecties digitaal uitgevoerd voor zowel toezichtstaken in de bouw, monumenten, brandveiligheid als milieu.

Voor de implementatie van Centric Leefomgeving en het digitaal toezicht doormiddel van Chepp, besteden we tijd aan het inrichten van het systeem, het maken van werkafspraken en het opleiden van onze professionals.

Basistakenpakket omgevingsdiensten en uitvoeringsprogramma basistaken Fryslân

De FUMO, de omgevingsdienst in Fryslân, voert voor alle bevoegde gezagen in Fryslân de regulerings- en toezichtstaken uit. De gemeente Leeuwarden is hierin opdrachtgever, bevoegd gezag en het aanspreekpunt voor de bedrijven die gecontroleerd worden, waarvoor een vergunning wordt verleend of meldingen worden afgehandeld. Taken die niet onder het basistakenpakket vallen, de zgn. 'thuisstaken' worden door de gemeente zelf uitgevoerd.

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, zijn er meer milieubelastende activiteiten (voorheen inrichtingen) onder het basistakenpakket van omgevingsdiensten komen te vallen. Naast de ca. 240 inrichtingen die al eerder waren onder gebracht bij de FUMO, zijn in 2024 nog eens ca. 500 voormalige inrichtingen bij de FUMO ondergebracht voor de uitvoering van de regulerings- en toezichtstaken. Naast deze taken, vallen o.a. ook regulerings- en toezichtstaken voor asbestmeldingen, meldingen besluit Bodemkwaliteit en het toezicht op energiebesparing als het verbruik meer is dan 25.000m³ gas en/of 50.000 kWh.

Het toezicht op de inrichtingen die vallen onder de categorie: afval, intensieve veehouderij, tankstations met en zonder LPG, vuurwerk en beoordeling van elektronische milieujaarverslagen worden uitgevoerd via de regionale branche-aanpak. De overige controles worden uitgevoerd in het lokale programma voor Leeuwarden overeenkomstig het risicomodel voor Leeuwarden. Dit risicomodel behoort bij het VTH-beleid Fryslân en hierin zijn de prioriteiten bepaald.

2.3. Kwaliteitscriteria VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving)

In de wet Omgevingswet is bepaald dat gemeenten moeten voldoen aan kwaliteitscriteria om VTH-taken uit te voeren. Op 27 januari 2023 heeft de raad de verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Leeuwarden vastgesteld. De verordening vormt het kader voor de kwaliteit van de uitvoerings- en handhavingstaken op het terrein van de Omgevingswet door de gemeente en de in opdracht daarvan handelende (omgevings)diensten, in Fryslân de FUMO. Voor omgevingsdiensten, die verantwoordelijk zijn voor het basistakenpakket, geldt zij moeten voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria. Voor de niet-basistaken, taken die door gemeenten zelf mogen worden uitgevoerd, kan het college zelf kwaliteitscriteria opstellen. Aan de hand van de landelijke kwaliteitscriteria heeft het college de Friese kwaliteitscriteria vastgesteld, Frysk Peil F2. In deze set kwaliteitscriteria worden alle deskundigheidsgebieden benoemd die belangrijk zijn voor de uitvoering van de VTH-taken.

Per deskundigheidsgebied zijn eisen geformuleerd voor het gewenste opleidingsniveau van de medewerkers, de vereiste werkervaring en de frequentie waarmee deze werkzaamheden worden uitgevoerd.

Jaarlijks wordt een analyse uitgevoerd om inzichtelijk te maken in hoeverre de werknemers en de organisatie voldoen aan de vigerende versie van het Frysk Peil F2. Uit de laatste analyse van de update blijkt dat de organisatie voldoende robuust is waar het gaat om de vereiste inzet van gekwalificeerde medewerkers voor de uitvoering van de VTH-taken. Het voldoen aan de kwaliteitscriteria is een doorlopend proces. Periodiek worden medewerkers, die nieuw zijn in een deskundigheidsgebied, getoetst en worden mutaties in het dashboard twee keer per jaar verwerkt.

Het bestuurlijk overleg van het interbestuurlijke programma Versterking VTH-stelsel heeft op 25 september 2024 ingestemd met de nieuwe set kwaliteitscriteria. Deze set zal vanaf 1 januari 2025 van kracht worden. Net als bij de voorgaande sets zal in 2025 een Fryslânbrede werkgroep zich bezighouden hoe we nieuwe set kwaliteitscriteria in Fryslân gaan implementeren.

3. UITVOERING PER HANDHAVINGSDOMEIN

3.1. Naleefgedrag

Doelgroepen, inwoners, bedrijven en instellingen worden gewezen op hun eigen verantwoordelijkheid en er wordt geprobeerd ze daarbij bewust te maken van de geldende wet- en regelgeving. Doel hiervan is om hun betrokkenheid en bewustzijn van eigen handelen te stimuleren. Hiermee proberen we het naleefgedrag op (lange) termijn structureel te verbeteren.

Controles in het veld hebben tot doel om het naleefgedrag te stabiliseren waar het goed gaat, dan wel te verbeteren daar waar het beter kan. Op deze manier wordt gericht ingezet op behoud of verbetering van het nalevingsniveau en wordt stapsgewijs toegewerkt naar een hoger niveau van naleving. We volgen wat de effecten van onze inzet zijn op het naleefgedrag. De uitkomsten hiervan nemen we mee in onze jaarlijkse evaluatie.

Daarnaast wordt communicatie ingezet als preventief handhavingsmiddel. Dit om op voorhand overtredingen te voorkomen, zodat handhaving niet nodig is en om het naleefgedrag te verbeteren.

In het proces van toezicht en handhaving volgt de gemeente Leeuwarden de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) en zoveel als mogelijk de bijbehorende leidraad handhavingsacties en begunstigingstermijnen (zie onderstaande schema)

3.2. Koppeling budget

Om tot een gericht en realistisch handhavingsprogramma te komen zijn de onderwerpen per domein uitgewerkt. Per domein is omschreven op welke onderwerpen de vergunningverlening, toezicht en de handhaving zich richt, welke doelen worden beoogd, hoeveel vergunningen en controles worden verwacht en welke aanpak daarbij is gekozen. Op grond daarvan wordt jaarlijks de evaluatie uitgevoerd (jaarverslag).

Bij de regulerings- en toezichtstaken is een toelichting gegeven op de geplande inzet voor 2025 in aantallen controles meldingen en vergunningen. De werkzaamheden die betrekking hebben op de VTH-taken zijn zelden uitwisselbaar. Elke taak heeft eigen specialistische werkzaamheden wat uitwisseling lastig maakt. Echter, bij bepaalde taken zijn er vanuit de diverse werkzaamheden raakvlakken. Daar waar mogelijk ondersteunen toezichthouders elkaar en voeren zij gezamenlijk een controle uit en/of vervullen zij een oog- en oorfunctie voor elkaar.

Het totaal beschikbare budget is gebaseerd op de programmabegroting. De programmabegroting is gekoppeld aan de reguliere jaarlijkse planning- en controlcyclus, zodat de gemeenteraad op de hoogte is van het totale budget voor de uitvoering van de VTH-taken.

In de weergegeven aantallen controles, meldingen en vergunningen is weinig vrije ruimte voor bijvoorbeeld de aanpak van actuele problematiek die gedurende het jaar kan opspelen. Bij incidenten moet er in dergelijke gevallen geschoven worden in de gestelde prioriteiten of moeten er aan bepaalde prioriteiten minder uren worden besteed. In de jaarlijkse evaluatie wordt gemotiveerd inzicht gegeven of de geplande aantallen of per taak wel of niet zijn gehaald, overschreden enzovoorts.

3.3. Prioritering - risicoanalyse

Als bevoegd gezag kunnen en willen we niet alle bouwwerken, inrichtingen en doelgroepen periodiek controleren. Het college kiest ervoor om in te zetten op de meest risicovolle onderwerpen. We leggen de aandacht op die plaatsen waar we vanuit onze ervaring kunnen verwachten dat er een grote kans is op overtredingen (niet naleving), waardoor sterk ongewenste of gevaarlijke situaties zouden kunnen ontstaan.

Deze aanpak vraagt om een scherpe prioritering in de te controleren onderwerpen.

De risicoanalyse is uitgevoerd conform de aanpak die door het Expertisecentrum Rechtshandhaving van het Ministerie van Justitie is ontwikkeld in het kader van programmatisch handhaven. In deze aanpak wordt voor het bepalen van het risico de volgende formule gehanteerd:

Risico = kans op niet-naleving x negatief effect.

De uiteindelijke risicoscore is bepaald door de volgende stappen te doorlopen. Per handhavingsdomein zijn handhavingsonderwerpen gekozen waaraan scores zijn toegekend met betrekking tot de 'kans op niet-naleving' (hoe groot is de kans dat een doelgroep de regels niet naleeft) en het 'negatief effect' (hoe groot zijn de negatieve gevolgen als de regels niet worden nageleefd). Beide worden gescoord op een 5-puntenschaal, waarbij een maximale score van 25 is te behalen. De scores per handhavingsdomein zijn uniek en gebaseerd op de inschatting van de betrokken handhavers en zijn onderling niet te vergelijken.

De uitkomsten van de risicoanalyse zijn geordend op aflopend risico. De risicoanalyse 2025 is als bijlage bij het VTHup2025 gevoegd.

3.4. Meldingen en handhavingsverzoeken

De risicoanalyse is bedoeld als leidraad om toezicht en handhaving in te zetten op de meest risicovolle onderwerpen (onderwerpen waarbij de kans op overtreding groot is). Vanwege de gelimiteerde capaciteit wordt aan diverse onderwerpen in de lagere prioritering in principe in mindere mate of zelfs geen aandacht besteed. Wanneer naar aanleiding van meldingen of handhavingsverzoeken toch inzet nodig blijkt, kan de inzet ten koste gaan van de gerichte inzet op prioritaire onderwerpen. Het streven is om elke melding af te handelen, maar gelet op prioritering kan in voorkomende gevallen worden besloten om dit niet of pas op een later moment te doen.

Een formeel verzoek tot handhaving heeft juridisch gezien een bijzondere status. Indien een belanghebbende ons wijst op de overtreding van een wet of regel dan moeten wij, nadat deze waarneming hebben geverifieerd, hierop normaal gesproken handhaven. Dit laatste ongeacht risicoanalyse/prioriteringsrangorde van het betreffende onderwerp. Dit houdt in dat schaarse juridische handhavingscapaciteit soms moeten worden besteed aan niet prioritaire onderwerpen.

Ook zijn er gevallen waarbij bij een verzoek om handhaving sprake is van een overtreding die nauwelijks zichtbaar is (bijv. een schutting is enkele cm te hoog) en/of er is geen objectiveerbare overlast. De beginselplicht om te handhaven geldt ook in deze situaties maar handhaving levert in deze gevallen, nagenoeg niets op. Het conflict wordt vaak verergerd en bestaat de kans op (tegen)handhavingsverzoeken, waar dan ook weer tijd ingestoken moet worden. In dit soort gevallen, waarin de belangen van de betrokken nauwelijks worden geraakt, gaan we de verzoeken scherper beoordelen. Het resultaat van die afweging kan zijn dat van handhaving wordt afgezien, gelet op het karakter van het overtreden voorschrift, het daarbij betrokken algemene belang en de belangen van de verzoeker.

4. INTEGRALE AANPAK

Medewerkers vanuit verschillende domeinen pakken gezamenlijk taken op om deze zo effectief en efficiënt mogelijk uit te voeren. Samenwerking vindt dan ook plaats op tal van onderwerpen (zoals aanpak ernstige vervuilde woningen) en bij tal van gelegenheden (zoals een milieuproject op provinciaal niveau).

Daar waar mogelijk ondersteunen toezichthouders en handhavers elkaar en voeren gezamenlijk een controle uit en/of vervullen oog- en oorfunctie. Dit zijn medewerkers vanuit de verschillende gemeentelijke domeinen, zoals de Eenheid Handhaving en vanuit het Omgevingswet-domein. Maar ook kan dit zijn in samenwerking met een andere handhavingspartner, zoals de politie, de brandweer en de FUMO. Doel hiervan is om de toezichtlast voor bedrijven/burgers te verminderen en een éénduidige communicatie richting betrokkenen te realiseren. Bij samenwerkingsverbanden brengt elke domein haar eigen specialisme in. Via het Coördinatieteam Handhaving en Stuurgroep Handhaving worden diverse handhavingsscasussen multidisciplinair besproken en aangepakt.

Hieronder een aantal voorbeelden van integrale samenwerking, die in 2025 zullen plaatsvinden of hun doorloop in dat jaar hebben.

4.1 Samenwerking rond evenementen

In de gemeente worden veel evenementen georganiseerd, variërend van relatief kleine wijkactiviteiten tot grote evenementen met landelijke uitstraling en (tien-)duizenden bezoekers. De diversiteit en de groei van het aantal evenementen vraagt om een integrale en preventieve aanpak. Vooral de grotere evenementen vergen veel inzet van de betrokken sectoren (Juridische en Veiligheidszaken, Gebiedszaken, Economie en Bedrijfsvoering, Publieke Dienstverlening, Duurzame Omgevingskwaliteit, Inrichting en Beheer Buitenruimte). Om evenementen zo ongestoord en veilig mogelijk te laten verlopen wordt er intensief samengewerkt.

Om deze taken in 2025 zo efficiënt en effectief mogelijk op te pakken en daarbij mee te gaan in de meest recente ontwikkelingen wordt, evenals in voorgaande jaren, door het team Vergunningen en Leefomgeving en Toezicht en Advies, bouwen en milieu een aantal concrete acties uitgezet, zoals:

- inzet van een Veiligheidsteam of Klein Comité bij risicovolle evenementen;
- inzet van Munisense dat continu het muziekgeluid kan monitoren;
- gebruik protocollen brandveiligheid vanuit een risicobenadering;
- controleren van grote podia vanuit een risicobenadering;
- samenwerken met andere handhavinginstanties op het gebied van ecologie voor het vergroten van het kennisniveau.

Aandachtspunt: inzet toezicht vanuit Omgevingswet/Omgevingsplan

Het toezicht op evenementen vergt veel capaciteit (zowel het monitoren van het geluidsniveau als controle op constructieve- en brandveiligheid). Alleen de geprioriteerde evenementen (meer dan 5.000 bezoekers en/of bijzondere locaties en/of constructies) worden gecontroleerd. Dit betreft circa 10 evenementen op jaarbasis. Meer inzet is niet mogelijk en zou ten koste gaan van andere risicovolle en geprioriteerde onderwerpen, zoals controles op bestaande bouwwerken, garagebedrijven en horecabedrijven.

De gemeente controleert op geluid. Het doel van de geluidscontroles is dat organisaties zich houden aan de geluidsvoorschriften en dat evenementenorganisaties worden begeleid bij het monitoren en beheersen van de geluidsniveaus. Specifiek bij muziek-evenementen wordt gecontroleerd op de geluidsniveaus en de begin- en eindtijden van de muziek. Het voldoen aan de vergunde geluidsniveaus en het zich houden aan vergunde aanvangs- en eindtijden is afhankelijk van menselijk handelen van de vergunninghouder en vraagt zodoende om een vorm van toezicht waarbij toezichthouders gedurende het evenement aanwezig zijn.

De gemeente gebruikt bij de grote evenementen in de binnenstad het geluidmeetsysteem Munisense dat continu de geluidsniveaus monitort. Daarnaast gebruiken toezichthouders als zij fysiek aanwezig zijn ook een handmeter voor het uitvoeren van geluidmetingen. Bij circa 12 grote evenementen vindt fysiek toezicht plaats. Als de toezichthouders niet fysiek aanwezig zijn, worden de geluidsniveaus, met hetzelfde geluidmeetsysteem continu gemonitord. De evenementenorganisator krijgt de mogelijkheid, om met behulp van een account, gebruik te maken van het meetsysteem. Dit betreft circa 11 evenementen op jaarbasis.

4.2 Wijkgericht werken

Op kleine schaal wordt in Leeuwarden al enige tijd wijkgericht gewerkt, o.a. in de Vlietzone. Dit met als doel om ontwikkelingen in kaart te brengen, ergernissen in de wijken te beteugelen en de leefbaarheid binnen specifieke wijken te verbeteren. Bij wijkgericht werken kan er ook aandacht zijn voor één specifiek

groot probleem in de wijk, zoals bijvoorbeeld afval.

Het wijkgericht werken maakt dat handhavers, maar ook toezichthouders van andere afdelingen en samenwerkingspartners, frequent in een wijk aanwezig zijn. Zij pakken zaken integraal op en werken multidisciplinair samen. Problemen die niet direct kunnen worden opgelost, worden naar de betreffende vakafdeling doorgespeeld voor verdere afhandeling.

Vlietzone

De Vlietzone maakt onderdeel uit van het Programma Leeuwarden Oost. Voor de komst van het Programma Leeuwarden Oost was er al een specifieke aanpak en inzet in de Vlietzone. Deze aanpak is onverminderd voortgezet. De problematiek in de Vlietzone heeft raakvlakken met alle drie domeinen (het Sociaal domein, het Veiligheidsdomein en het Fysiek domein). Er wordt dan ook vanuit verschillende invalshoeken inzet gepleegd. Denk hierbij aan de wijkteams en opbouwwerk, de wijkaanpak en de werkplaats Oud Oost. Met de inwoners van de Vlietzone wordt samen gekeken hoe we de wijk schoon en veilig kunnen houden. Dit doen we door het organiseren van acties en projecten die preventief werken, maar ook door toezicht en handhaving vanuit het Veiligheidsdomein en het Fysiek domein.

Op dit moment wordt er door de Projectgroep Vlietzone, bestaande uit medewerkers van Fysiek Domein en Sociaal Domein, gewerkt aan een nieuw Plan van Aanpak voor de Vlietzone. Hierin zullen doelen worden beschreven op de kortere en middellange termijn op het gebied van wonen, veiligheid, het creëren van een bruisende buurt en onderling vertrouwen. Daarnaast zal worden beschreven welke acties al gedaan of gaande zijn en hoe we resultaten van die acties gaan meten. Het concept Plan van Aanpak is in oktober 2024 in verschillende sessies met de bewoners en de gemeenteraad besproken. Oplevering van het definitieve plan zal eind 2024 plaatsvinden.

Het Fysiek domein ziet toe en handhaaft waar nodig op bestaande wet- en regelgeving, ten aanzien van illegale bouw, illegaal gebruik, waaronder begrepen onrechtmatige bewoning zoals bijvoorbeeld kamerverhuur en achterstallig onderhoud. Voor deze wijk zijn hiervoor een bouwinspecteur en juridisch medewerker aangesteld. Naast het actief de wijk ingaan, worden meldingen vanuit en over de Vlietzone door hen in behandeling genomen. De bouwinspecteur en juridisch medewerker maken deel uit van het 'interventieteam Vlietzone'. Dit interventieteam is een multisectoraal team waarin wordt samengewerkt om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren, overlast te verminderen en casussen integraal op te pakken. Externe samenwerkingspartners zijn de politie, het Huurteam en Amaryllis.

5. REGULERINGS- EN TOEZICHTSTAKEN OMGEVINGSWET PER DOMEIN

Onder de Omgevingswet-domeinen vallen Bouw, Brandveiligheid, Milieubelastende activiteiten en Bodem. Daarnaast valt het strijdig gebruik van gronden/bouwwerken met het Omgevingsplan hier onder. Voor al deze domeinen heeft de gemeente een wettelijk opgedragen taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Regulering, toezicht en handhaving omvat diverse werkzaamheden. Het verlenen van vergunningen, het afhandelen van meldingen, het uitvoeren van controles, zowel buiten als administratief, maar ook het opleggen van lasten onder dwangsom of toepassing van bestuursdwang en het afhandelen van klachten en handhavingsverzoeken. Verder wordt gewerkt aan beleidsontwikkeling, advisering over vergunningen, opstellen van rapportages en programma's en samenwerking met partners zoals Juridische en Veiligheidszaken (JVZ), Sociaal Domein en GGD.

Door de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zijn de werkzaamheden en bevoegdheden verandert. Als gevolg van de nieuwe systematiek zal ook de wijze waarop we ons werk uitvoeren de komende jaren tegen het licht worden gehouden. Het accent ligt daarbij op de onderdelen die noodzakelijk zijn vanwege de Omgevingswet en de Wkb. Daarbij gaat het voornamelijk om een aanpassing van het beleid en de bijbehorende risicomatrix op de gewijzigde taken, instrumenten en processen. Voor 2025 is de risicomatrix geactualiseerd. Bij de onderwerpen 'milieubelastende activiteiten' en 'Bodem', heeft dat geleid tot een aanpassing. De risicoanalyse 2025 is verwerkt in dit VTHup 2025.

Regulering

Doel	Vergunningen, ontheffingen en maatwerkvoorschriften zijn rechtmatig (overeenkomstig wet- en regelgeving en tijdig) en doelmatig (toepasbaar en handhaafbaar). Eventuele specifieke jaarlijkse doelstellingen staan in het jaarlijks uitvoeringsprogramma.
Monitoringsindicatoren	Kwantitatieve monitoring: • Hoeveelheid binnengekomen en behandelde aanvragen (voortdurende monitoring) Kwalitatieve monitoring: • Collegiale toets (periodiek)
Rapportage	Rapportage vindt plaats door middel van de kwartaalrapportage en de jaarrapportage.

Uitgangspunten bij vergunningverlening en meldingen zijn:

- Vergunningsvrij waar dat kan;
- Vergunningen worden zo snel mogelijk verleend en in ieder geval binnen de proceduretermijn;
- Activiteiten beschikken in Leeuwarden over actuele vergunningen;
- In een aanvraagformulier wordt zo veel mogelijk gevraagd wat nodig is en niet wat al bekend is;
- Meldingen op grond van gemeentelijke regels vragen alleen die informatie die echt nodig is;
- Meldingen op grond van gemeentelijke regels worden binnen twee weken afgehandeld;
- Maatwerkvoorschriften alleen als dat echt nodig is.

Toezicht

Doel toezicht	Wet- en regelgeving wordt nageleefd. Eventuele specifieke jaarlijkse doelstellingen staan in het jaarlijks uitvoeringsprogramma.
Monitoringsindicatoren	Kwantitatieve monitoring: • Aantal uitgevoerde controles • Aantal geconstateerde overtredingen per doelgroep • Naleefgedrag (LHSO-scores) per doelgroep
Rapportage	Rapportage vindt plaats door middel van de kwartaalrapportage en het jaarverslag.

Uitgangspunten voor toezicht zijn:

- Toezicht op basis van prioriteiten;
- Controle in ieder geval bij ernstige verwaarlozing van een bouwwerk of erf en als er gevaar is voor omwonenden en omgeving;
- Geplande controles worden in de basis vooraf aangekondigd;
- Controle bij klachten, incidenten, illegale bouw, bijzondere acties en in het kader van handhaving wordt niet vooraf aangekondigd;
- Preventie is een belangrijk uitgangspunt om handhaving te voorkomen.

5.1. Bouwen en RO

Bij het onderdeel Bouwen en RO kunnen de volgende onderwerpen in de risicoanalyse onderscheiden worden:

Nr.	Onderwerpen	Risicoscore ¹
1	Bestaande bouwwerken	11
2	Strijdig planologisch gebruik bouwwerken	9
3	Omgevingsvergunningen activiteit bouwen/meldingen WKB	8
4	Monumenten en beschermd stads- of dorpsgezicht	7,5
5	Veiligheid evenementen	7
6	Sloopwerkzaamheden, inclusief asbest	6

Algemeen

De prioriteit van de controles ligt vooral op het gebied van veiligheid, zoals constructieve veiligheid en brandveiligheid. Alleen door toezicht te houden kunnen overtredingen worden geconstateerd. Bij overtredingen voert de inspecteur overleg met de vergunninghouder en/of bouwkundig aannemer. Eerst wordt gekeken of de overtreding alsnog vergund kan worden. Als legalisatie niet mogelijk is, wordt de overtreder aangeschreven om de overtreding te beëindigen. Als bij hercontrole(s) blijkt dat de overtreding niet is opgeheven, wordt er een sanctie opgelegd.

Onder de Omgevingswet is het mogelijk om voor één bouwwerk meerdere vergunningen aan te vragen. De aanvrager mag dus zelf kiezen welke aanvragen hij in welke volgorde indient. Het bevoegd gezag is daarbij verplicht de initiatiefnemer te laten weten welke vergunningen er nog meer nodig zijn (artikel 3:20, Algemene wet bestuursrecht). Dit voor zover dat door het bevoegd gezag in te schatten is. Het is een zogenaamde inspanningsverplichting.

Dit heeft tot gevolg dat het lastig is om op dit moment een inschatting te maken van het aantal vergunningen en voor welke activiteit dit is. In het vorige uitvoeringsprogramma is aangegeven dat 2024 een nulmeting zou zijn. Het blijkt echter dat 2024 een grillig jaar was als het gaat om vergunningen. Geconstateerd kan worden dat in 2024 aanzienlijk minder vergunningen zijn aangevraagd (circa 680 in 2024 en 759 in 2023).

We constateren dat er veel foute aanvragen gedaan worden en dat er veel onduidelijkheid is over aanvragen, Maar ook dat het indienen van een aanvraag van een vergunning in het DSO veel problemen oplevert. Het beeld van 2024 lijkt dus geen representatief beeld voor de toekomst. Het aantal vooroverleggen is wel behoorlijk gestegen, wat wel duidt op de wens om het uitvoeren van vergunningplichtige werkzaamheden.

1. Risico = kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico). Zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

Geluid als onderdeel van ruimtelijke plannen en het verlenen van Omgevingsvergunningen.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen en het verlenen van omgevingsvergunningen speelt geluid een belangrijke rol. Denk hierbij aan verkeerslawaaï, spoorlawaaï, vliegtuiglawaaï en industrielawaaï (afkomstig van gezoneerde industrieterreinen). Voorheen werden deze thema's geregeld via de Wet geluidhinder. Nu is dat via de Omgevingswet. Vanuit het adviesspoor wordt ingezet op de advisering over geluid aan de voorkant. Hierbij valt te denken aan het ontwerpen en inrichtingen van plangebieden en de beoordeling van ingediende aanvragen voor een omgevingsvergunning. Een afweging voor een goed woon- en leefklimaat speelt hierbij een belangrijke rol. Waar nodig wordt gemotiveerd afgeweken van de standaardwaarde met hogere waarden en soms zijn maatregelen nodig.

Bij het toevoegen van nieuwe bedrijven, geluidsgevoelige objecten, (bijvoorbeeld woningen) het plaatsen van warmtepomp(en) of het veranderen van een bestemming van niet wonen naar wonen wordt in het voortraject ingezet op geluid, om zo later in de toezicht en handhaving problemen te voorkomen. In het kader van toezicht is extra aandacht voor interne geluidwering, gevelwering en contactgeluid aangezien panden met een andere functie vaak niet genoeg voldoende geluidisolatie bevatten.

Beleidsveld	Werkzaamheden	Aantal*	Toelichting / opmerking
Bouwen en RO	Veiligheid evenementen	10	
	Bestaande bouwwerken	60	
	Strijdig planologisch gebruik bouwwerken	10	na melding/eigen waarneming
	Omgevingsvergunningen activiteit bouwen	400	= aantal gereed meldingen
	Monumenten en beschermd stads- of dorpsgezicht	70	= aantal vergunningen
	Omgevingsplan activiteit bouwen (ruimtelijke toets)	400	
	Activiteit bouwen (technische toets)	600	
	Binnenplanse Omgevingsplanactiviteit (OPA)	400	
	Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA)	200	

Toelichting

Bestaande bouwwerken

In 2025 zullen bestaande panden (woningen, bedrijfsgebouwen), net als voorgaande jaren worden gecontroleerd op illegale bouw en gebruik, achterstallig onderhoud en/of vervuiling. De aanleiding voor deze controles zijn meldingen, een formeel verzoek om handhaving en/of eigen waarnemingen vanuit de openbare ruimte.

Strijdig planologisch gebruik / omgevingsplan

Er is sprake van illegaal gebruik, indien het gebruik van een pand of perceel niet past binnen de bestemming die in het omgevingsplan is bepaald. Het daadwerkelijk gebruik van panden wordt, -al dan niet na ontvangst van een klacht, melding of verzoek- gecontroleerd. Als legalisatie niet mogelijk is, moet het illegaal gebruik beëindigd worden. Vooral de ingebruikname van panden voor huisvesting in niet voor bewoning bestemde gebouwen, dan wel de huisvesting van niet in gezinsverband samenlevende personen (denk aan studenten en/of arbeidsmigranten) is een onderwerp van blijvende aandacht in 2025. De aanpak hiervan legt een aanzienlijk beslag op de (beschikbare) handhaving capaciteit.

Woonoverlast

Gedurende het stookseizoen krijgt de gemeente Leeuwarden diverse klachten en meldingen over rook/geuroverlast als gevolg van het stoken van openhaard, hout en/of pelletkachels door particuliere huishoudens. Aangezien gemeenten niet beschikken over een adequaat instrumentarium om effectief te kunnen optreden tegen hinder c.q. overlast veroorzaakt door het stoken van hout in een leef- en woonomgeving, kan niet alle overlast worden weggenomen. Dit komt omdat er geen landelijke vastgestelde normen c.q. grenswaarden bestaan wat betreft de maximaal toegestane uitstoot van rookgassen, specifiek voor het stoken van hout in haarden en hout- pelletkachels in particuliere huishoudens. Ook is geen geschikte meetapparatuur beschikbaar. Daardoor is het voor de gemeente niet mogelijk om objectieverbaar te beoordelen laat staan vast te stellen of in een bepaalde situatie sprake is van ontoelaatbare stookhinder, waartegen de gemeente rechtmatig handhavend kan optreden.

De gemeente Leeuwarden ontraadt het stoken van hout, aangezien rook van een houtkachel of open haard ongezond is voor zowel de stoker alsook de mensen in de omgeving, niet duurzaam is en schadelijk voor het milieu. Op de website leeuwarden.nl/natuur-en-milieu/houtrook en in de huis-aan-huis bladen (twee maal per stookseizoen) informeren we inwoners over houtstook en verzoeken we overlast zoveel mogelijk te

beperken, waaronder ook een link naar de website Stookwijzer zodat kan worden bekeken of vuur beter uit kan blijven. Het onderwerp blijft actueel. De landelijke ontwikkelingen om de overlast als gevolg van houtstook te beperken worden dan ook nauwgezet gevolgd en beoordeeld op de haalbaarheid en toepasbaarheid voor de gemeente Leeuwarden.

Eveneens valt bij woonoverlast te denken aan (ernstig) achterstallig onderhoud al dan niet in combinatie met hoarding en/of vervuilde woningen. In dat geval trekt de gemeente samen op met de GGD op basis van het protocol hygiënische woonoverlast. In situaties waar sprake is van een meervoudige problematiek wordt afstemming gezocht met de afdeling JVZ, Meldpunt Overlast en zo nodig het Zorg en Veiligheidshuis.

Gemeentelijke monumenten en rijksmonumenten

Op rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten waarvoor een omgevingsvergunning is verleend wordt toezicht gehouden, dit gaat om de activiteiten wijzigen monument of activiteit slopen in beschermd stads- en/of dorpsgezicht. In 2025 zal de lijst met gemeentelijke monumenten worden uitgebreid. Voor 2025 zullen naar verwachting 70 vergunningen verleend worden.

Toezicht heeft als doel de gebouwen te beschermen, verstoringen van monumenten tegen te gaan en bijzondere zichtbepalende en historische waarden te behouden. Naast het houden van toezicht acteren we op meldingen van illegale werkzaamheden bij monumenten. Direct handhavend optreden kan onomkeerbare schade aan de monumentale waarde van het monument en aantasting van het beschermd stads- of dorpsgezicht voorkomen.

Beschermd stads- of dorpsgezicht

Het beschermde stads en dorpsgezicht behelst zowel de ring binnenstad als diverse dorpen in de buitengebieden. In de afgelopen jaren ontstaat er steeds meer een wildgroei van gevelwijzigingen in het beschermde stads en dorpsgezicht gemeente breed. In 2025 zullen bestaande woningen en gebouwen (bestaande bouw) gelegen in het beschermde stads- en dorpsgezicht worden gecontroleerd op achterstallig onderhoud en verstoring van het beschermde stads- en dorpsgezicht.

ERM richtlijnen

Per 24 oktober 2024 zijn de UML (uitvoeringsrichtlijnen monumenten Leeuwarden) regelingen komen te vervallen en zijn deze vervangen door de ERM richtlijnen (Erkende Restauratiekwaliteit Monumenten). De ERM richtlijnen zijn richtlijnen voor de burger om panden met een culturele erfgoed beschermd op een juiste wijze te onderhouden en of te restaureren. Vanaf 2025 zal er toezicht gehouden worden op monumenten en bestaande bouw binnen het beschermde stads- en dorpsgezicht op basis van de ERM richtlijnen.

Omgevingsvergunningen/meldingen activiteit bouwen

Voor het toezicht op bouwen houden we voor 2025 rekening met de gereedmelding van ongeveer 400 vergunningen of meldingen. Naar verwachting zijn ongeveer 110 vergunningen of meldingen daarvan voor het oprichten van woningen, wat ongeveer een totaal van 650 tot 700 woningen behelst. In 2025 worden volgens prognose meer woningen opgeleverd omdat door de invoering van de nieuwe omgevingswet veel woningen in de 2e helft van 2024 zijn gestart waardoor de gereedmelding van de woning in 2025 zal plaatsvinden, dit geldt ook voor het oprichten van de bouw van appartementen.

In 2025 verwachten we ten opzichte van 2024 een toename in het aantal meldingen activiteit bouwen. Onze aanpak op toezicht en handhaving onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) staat beschreven in het 'handelingsperspectief Wkb'. Ons toezicht op de bouw van bouwwerken in de gevolgklasse 1 bestaat met name uit het toezien op vergunningen voor de omgevingsplanactiviteit (OPA) bouwen. Dit betreft de ruimtelijke toestemming voor het bouwen van een bouwplan. In 2025 zal er extra aandacht uitgaan naar de OPA (omgevingsplanactiviteit). Uit een aantal praktijksituaties in het jaar 2024 is gebleken dat er ruimtelijk veel vergunningsvrij aan het bouwplan wordt toegevoegd, wat geen onderdeel van de OPA vergunning is, maar planologisch niet toegestaan is. Voorbeelden hiervan zijn bouwen buiten het bouwvlak en de ruimten in het vergunningsvrije deel gebruiken waar dat niet is toegestaan.

Sloopwerkzaamheden, inclusief asbest

Deze taak betreft het houden van toezicht op werken waarvoor een sloopmelding is gedaan. Het toezicht op het bedrijfsmatig verwijderen van asbest is bij de FUMO ondergebracht. De gemeente ziet toe op particuliere asbestverwijdering. Dit laatste heeft echter geen prioriteit. Voor 2025 worden er circa 350 sloopmeldingen verwacht. Deze worden door de Fumo beoordeeld. 80% van deze meldingen wordt administratief afgedaan. Voor 20% van de meldingen worden de slooplocaties bezocht door bouwtoezichthouders en/of de BAG relevante (het gesloopte) onderdelen beoordeeld. In 2025

zijn er veel herstructurering plannen gaande (sloop/nieuwbouw).

Het accent van het bouwtoezicht ligt op die gevallen waar de veiligheid en gezondheid in het geding zijn. Voornamelijk in dicht bebouwde gebieden wordt toezicht gehouden op de slooplocatie met het accent op geluid, trillingen en omgevingsveiligheid. Asbestsanering in de binnenstad is een aandachtspunt, in verband met mogelijke opvolgende (ver)bouwwerkzaamheden.

5.2. Brandveiligheid

Bij het onderdeel Brandveiligheid kunnen de volgende onderwerpen in de risicoanalyse onderscheiden worden:

Bij het onderdeel Brandveiligheid kunnen de volgende handavingsonderwerpen onderscheiden worden:

Nr.	Handavingsonderwerpen	Risicoscore ²
1	Woonfunctie voor kamergewijze verhuur	13,6
2	Woonfunctie boven winkels	12,8
3	Bijeenkomstfunctie (grote groepen personen) ³	12,0
4	Logiesfunctie	10,2
5	Onderwijsfunctie (basisonderwijs)	9,6
6	Kinderdagverblijven	9,6
7	Woonfunctie voor zorg ⁴	9,0
8	Onderwijsfunctie (voortgezet)	9,0
9	Gezondheidszorgfunctie zonder bedgebied	9,0
10	Winkelfunctie	8,0
11	Sportfunctie	7,8
12	Gezondheidszorgfunctie met bedgebied	7,2
13	Industriefunctie	6,6
14	Kantoorfunctie	6,0
15	Celfunctie (PI Leeuwarden) ⁵	3,0

De onderwerpen die hoog scoren zijn met name die gebruiksfuncties waarbij gebruikers qua veilig vluchten afhankelijk zijn van anderen en/of waar wordt geslapen.

Algemeen

Doel van de controles bij brandveiligheid is primair het sturen op bewustwording van de regels bij de eigenaar en gebruiker(s) van het bouwwerk. Daarmee proberen wij het naleefgedrag op de onderdelen bewustzijn van verantwoordelijkheid en veilig kunnen vluchten aantoonbaar te verbeteren.

Om de bewustwording te vergroten, wordt daar waar nodig voorlichting brandveilig gebruik gegeven en/of informatiemateriaal verstrekt of ontwikkeld. Dit veelal in samenwerking met de Veiligheidsregio, die hierin een voortrekkersrol heeft. Periodiek vindt er afstemming met de Veiligheidsregio plaats en worden er netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Het aantal controles per gebruiksfunctie is gebaseerd op het structureel bijgehouden naleefgedrag vanaf 2016.

Woonfunctie voor kamergewijze verhuur

Panden met een woonfunctie voor kamergewijze verhuur (5 wooneenheden of meer) moeten voldoen aan extra voorschriften voor brandveiligheid en moeten een gebruiksmelding hebben. Bij de controles hierop wordt sterk gestuurd op bewustwording van de brandveiligheidsvoorschriften bij zowel de eigenaren als de huurders. In samenwerking met de Veiligheidsregio Fryslân en Leeuwarden Studiestad wordt de doelgroep studenten door voorlichting bewust gemaakt van de brandveiligheidsvoorschriften. Gezien de grote doorstroom van bewoners van kamerverhuur worden deze panden eens in de vier jaar gecontroleerd. Van de 225 geregistreerde panden (welke allemaal minimaal eenmaal door ons zijn gecontroleerd) worden 60 panden opnieuw gecontroleerd.

Woonfunctie boven winkels

Uit de steekproef over wonen boven winkels, zoals deze in 2016 aan de raad is aangeboden, blijkt dat in deze panden een verhoogd brandveiligheidsrisico is. Eigenaren zijn hier primair verantwoordelijk voor, samen met de bewoners en gebruikers.

² Risico: kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico) zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

³ Bouwwerken waar grote groepen mensen bijeenkomen, zoals discotheken, WTC Expo, Cambuurstation, De Harmonie.

⁴ Daartoe geschikt zijnde woningen van een zorgaanbieder waarin professionele zorg wordt aangeboden.

⁵ De penitentiare inrichting heeft zelf veel aandacht voor het onderwerp brandveiligheid wat de kans op niet-naleving kleiner maakt en de voorzieningen zijn op orde. Dit maakt dat de PI laag scoort in de risicoscores.

Het binnentreden van winkels is niet aan privacy-restricties gebonden. In 2025 zullen wij bij ongeveer 30 winkels de brandscheiding met de woning(en) controleren. Gezien de impact die het nemen van (vaak onverwachte) maatregelen voor de winkeliers en eigenaren heeft, vergt dit taakonderdeel relatief veel inzet.

Bijeenkomstfunctie (grote groepen personen)

Bij met name de grotere uitgaansgelegenheden zijn relatief veel personen aangewezen op een beperkt aantal vluchtwegen. In combinatie met veel personen per m2 en drankgebruik levert dat extra risico's (en dus mogelijk slachtoffers) op bij het veilig kunnen vluchten. In 2025 zullen wij 20 panden controleren.

Logiesfunctie

Bij dit onderwerp gaat het om recreatief verblijf of tijdelijk onderdak bieden aan personen. Zodra er aan meer dan 10 personen onderdak wordt geboden, heeft men een gebruiksmelding nodig. Denk hierbij aan hotels en hostels. Op basis van de gebruiksmelding worden deze gebouwen periodiek gecontroleerd. In 2025 zullen er 4 van de 32 panden worden gecontroleerd.

Bed&Breakfast (B&B)

Kleinschalig gebruik (maximaal 2 kamers van een woning) voor B&B valt onder de normale woonfunctie. Betreft het meer kamers, maar wordt er aan niet meer dan 10 personen onderdak geboden, dan vinden er geen gerichte controles plaats. Deze panden dienen overigens wel aan de (vrij strenge) eisen van een logiesfunctie te voldoen.

Onderwijsfunctie (basisonderwijs)

Brandveiligheid van de basisscholen is primair gericht op veilig vluchten (denk in dit verband aan het vrijhouden van gangen zodat vluchtroutes niet geblokkeerd worden) en secundair op de beheersbaarheid van brand (redden personen en voorkomen schade aan belendingen).

In 2025 zullen er bij 5 van de 64 basisscholen controles worden uitgevoerd. Brandweer Fryslân bezoekt jaarlijks een aantal scholen om met name voorlichting te geven aan de leerlingen.

Kinderdagverblijven

Het gaat hier om kinderdagverblijven met dagverblijf van meer dan 10 personen jonger dan 12 jaar. Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen wordt deze gebruiksfunctie steeds meer ondergebracht in of bij basisscholen (vorming integraal kindcentrum (IKC)). In 2025 zullen 8 van de 73 kinderdagverblijven gecontroleerd worden.

Woonfunctie voor zorg

Het gaat hierbij vooral om de grotere bouwwerken zoals verzorgingshuizen en multifunctionele centra. Als gevolg van de verschuivingen in de zorg zien we ook steeds meer kleinschalige ontwikkelingen. In 2025 zullen er bij de 34 bouwwerken 6 reguliere controles uitgevoerd worden. Extra aandacht zal aan de organisatorische aspecten van veilig kunnen vluchten worden besteed omdat de bewoners gemiddeld genomen steeds minder zelfredzaam zijn.

Bij 5 wooneenheden of meer (zie bij Woonfunctie voor kamergewijze verhuur) is vaak ook sprake van 'kamergewijze verhuur'. Bij een dubbelfunctie worden deze in verband met zwaardere Bbl-eisen qua prioritering meegenomen bij de 'woonfunctie voor zorg'.

Het verlenen van zorg door een professionele zorgaanbieder aan bewoners van een 'normale' woning (geen relatie eigendom/huur met de zorgverlener) valt niet onder de 'woonfunctie voor zorg'. Wij volgen hierin het standpunt van de minister, dat de brandveiligheid bij deze categorie gebouwen de verantwoording is van de eigenaar en/of huurder. Voorbeeld van een dergelijk gebouw: flatgebouw met daarin veel ouderen geconcentreerd, die zorg op afroep thuis krijgen.

Project verbeteren brandveiligheid bestaande portiekflats

Naar aanleiding van enkele recente branden in portiekflats in Leeuwarden en elders in het land, gaat T&A net als in 2023/2024 ook in 2025 in gesprek met de eigenaren (vastgoed, woningbouwverenigingen en VvE's), om de brandveiligheid van de bestaande portiekflats in gemeente Leeuwarden inzichtelijk te krijgen. In enkele bestaande portiekflats worden (regelgerichte en risicogerichte) onderzoeken uitgevoerd naar de kwaliteit van de brandveiligheid. Indien er tekortkomingen en aandachtspunten worden geconstateerd tijdens die onderzoeken, dan moeten de regelgerichte punten adequaat worden opgelost. Het doel van dit project is tweeledig, enerzijds om kennis aan de eigenaren over brandveiligheid mee te geven en anderzijds om de risicogerichte brandveiligheid te vergroten van bestaande portiekflats.

Beleidsveld	Handhavingsonderwerp	Aantal*	Toelichting / opmerking
Brandveiligheid	Woonfunctie voor kamergewijze verhuur	60	
	Woonfunctie boven winkels	30	
	Bijeenkomstfunctie (grote groepen personen)	20	
	Logiesfunctie	4	
	Onderwijsfunctie (basisonderwijs)	5	
	Kinderdagverblijven	8	
	Woonfunctie voor zorg	6	

5.3. Milieubelastende activiteiten

Het gaat bij dit domein primair om de naleving van voorschriften bij milieubelastende activiteiten uit het Omgevingsplan en van bedrijfsmatige aard, milieubelastende activiteiten die behoren tot de uitzondering op het BAL Hoofdstuk 3 en het toezicht op de naleving van de geluidsvoorschriften bij evenementen. Bij het onderdeel milieu worden de volgende onderwerpen in de risicoanalyse onderscheiden:

Nr.	Onderwerpen	Risicoscore ⁶
1	Veiligheid (brand-, explosiegevaar, giftige stoffen, waarborgen veiligheid)	25
2	Geluidsoverlast (muziekgeluid, geluid veroorzaakt door installaties, evenementen)	22
3	Afval (afgifte/opslag (gevaarlijke) afvalstoffen)	20
4	Indirecte lozingen (vetafscheiders)	20
5	Bodemverontreiniging (opslag gevaarlijke (afval)stoffen)	20
6	Geuroverlast (afzuiging bakdampen)	15
7	Energiebesparende maatregelen (Label C)	15
8	Luchtverontreiniging (koudemiddelen)	18
9	Lichthinder	12

Algemeen

Bovenstaande onderwerpen uit de risicoanalyse zijn de speerpunten bij de uitvoering van onderstaande controles van milieubelastende activiteiten die vallen onder het Omgevingsplan, milieubelastende activiteiten die behoren tot de uitzondering op het BAL Hoofdstuk 3 en toezicht op de geluidsvoorschriften bij evenementen.

Voor milieubelastende activiteiten uit het omgevingsplan geldt een informatieplicht. Het is mogelijk om naast de regels uit het Omgevingsplan, maatwerkvoorschriften op te leggen bij milieubelastende activiteiten uit het Omgevingsplan. Voor de milieubelastende activiteiten die behoren tot de uitzondering op het BAL Hoofdstuk 3, die als niet-basistaak door toezichthouders en vergunningverleners van de gemeente Leeuwarden zelf worden uitgevoerd geldt een meldingsplicht.

Bij het team T&A, dat onder andere verantwoordelijk is voor het toezicht op milieubelastende activiteiten, zijn in 2024 drie medewerkers vertrokken. Hiervoor in de plaats zijn in het vierde kwartaal van 2024 ook drie nieuwe medewerkers aangenomen. Twee van de drie nieuwe medewerkers hebben nog geen ervaring als milieutoezichthouder. Dit jaar zal voor hen in het teken staan van opleiding, training en het opdoen van de benodigde werkervaring.

In 2025 zal er meer tijd besteed worden aan het vastleggen van gegevens over overlastmeldingen, uitgevoerde controles en bestuurlijke handhavingstrajecten. De huidige, nieuwe systemen (CLO en Signalen) waarmee we sinds 2024 werken, kunnen op dit moment nog niet de benodigde en relevante gegevens leveren. Deze gegevens zijn echter wel nodig om iets te kunnen zeggen over de uitgevoerde werkzaamheden in 2025.

⁶ Risico: kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico) zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

Beleidsveld	Werkzaamheden	Aantal	Toelichting / opmerking
Milieubelastende activiteiten en evenementen	(her)controles i.v.m. schone overdracht dossiers naar de FUMO	20-30	Veelal agrariërs
	Reguliere controles o.b.v. omgevingsplan en opleveringscontroles informatieplichtige en meldingsplichtige milieubelastende activiteiten (uitzondering BAL)	20-30	
	Afhandeling meldingen/klachten	250	
	Toezicht evenementen	12	Fysieke inzet incl. account geluidmeetsysteem
		10	Alleen account geluidmeetsysteem ter monitoring
	Inventarisatie van milieubelastende activiteiten (o.a. op industrieterreinen)		Schrans, Voorstreek, Leeuwarden-West, Hemrik, Grou centrum en bedrijventerrein, Stiens bedrijventerrein
	Energie, label C	10	Dit betreft hercontroles
	Afhandelen meldingen uitzonderingen BAL H3	5	
	Afhandeling informatieplichten	25-40	
	Het opleggen van maatwerkvoorschriften bij informatieplichtige milieubelastende activiteiten	10	

Toelichting

Voorbeelden van controles die we projectmatig op willen gaan pakken zijn o.a.: stookinstallaties, opslag gevaarlijke stoffen detailhandel, propaantanks niet bedrijfsgebonden, horeca (geluidsbegrenzers, afval, vetafscheider), opslag lithium-ion batterijen, etc.

Informatieplichten milieubelastende activiteiten

Voor de milieubelastende activiteiten uit het Omgevingsplan kan een informatieplicht gelden. Degene die een milieubelastende activiteit uitvoert, moet de gemeente hiervan in kennis stellen. De gemeente beoordeelt of de aangeleverde informatie volledig is. Afhankelijk van de milieubelastende activiteit, moet eventueel extra informatie worden aangeleverd, bijvoorbeeld een akoestisch onderzoek.

Opleggen maatwerkvoorschriften

Naast de regels uit het Omgevingsplan, kan de gemeente maatwerkvoorschriften opleggen. Met maatwerkvoorschriften kan het bevoegd gezag algemeen geldende regels specifiek maken, bijvoorbeeld het gesloten houden van ramen en deuren als muziek ten gehore wordt gebracht. Dit maakt het toezicht op de milieubelastende activiteit efficiënter en middels de opgelegde maatwerkvoorschriften kan sneller handhavend worden opgetreden.

Toezicht milieubelastende activiteiten

Het toezicht op milieubelastende activiteiten bestaat uit opleveringscontroles, reguliere controles en controles naar aanleiding van overlastmeldingen.

Bij de reguliere en opleveringscontroles worden alle thema's uit de risicoanalyse meegenomen. Wij controleren bedrijven die potentieel risicovol zijn en/of een slecht naleefgedrag vertonen en/of bedrijven waarbij aspecten aan de orde zijn die lokale, regionale en/of landelijke prioriteit hebben. Hieronder valt ook het in behandeling nemen van meldingen van overlast over bedrijven, bedrijfsmatige activiteiten en muziekevenementen.

Onder potentieel risicovol vallen bedrijven met:

- risicovolle activiteiten zoals de opslag, productie of verwerking van of met behulp van gevaarlijke

stoffen;

- grotere kans op incidenten, overlast en overtredingen omdat ze de milieuregels slecht naleven;
- grotere kans op niet-naleving van de milieuregels omdat ze al langere tijd niet gecontroleerd zijn;
- grotere kans op overlastmeldingen, we ontvangen steeds vaker meldingen over geluids- en geuroverlast veroorzaakt door (horeca)bedrijven. Over de periode juni t/m oktober 2024 hebben we bijna twee keer zoveel meldingen (209 meldingen) ontvangen als dezelfde periode in 2023 (111 meldingen). De meeste meldingen ontvangen we in de voorjaar- en zomerperiode.

Opleveringscontroles informatieplichtige/meldingsplichtige milieubelastende activiteiten

Milieubelastende activiteiten worden zoveel mogelijk in de opstart-/beginfase gecontroleerd om te controleren of aan de voorschriften wordt voldaan en of de benodigde voorzieningen gerealiseerd zijn. Hierbij kan, afhankelijk van de milieubelastende activiteit, onder andere gedacht worden aan een vetafscheider, afzuiging bakdampen, opslagruimte voor gevaarlijke (afval)stoffen.

Daarnaast geldt specifiek voor exploitanten van cafés, discotheken en restaurants, dat zij zoveel als mogelijk voorafgaand aan de opening van hun bedrijf worden geïnformeerd over de aspecten geluid, geur en afvalwater en de voorzieningen die getroffen moeten worden en/of onderzoeken die moeten worden uitgevoerd, bijvoorbeeld een akoestisch onderzoek. Ook wordt een beoordeling gemaakt of voor deze milieubelastende activiteiten maatwerkvoorschriften (gedragsvoorschriften) moeten worden opgelegd. Dit om eventuele overlastsituaties te voorkomen en het toezicht hierop te vergemakkelijken.

Reguliere controles

Deze kunnen alle milieubelastende activiteiten die binnen het bedrijf plaatsvinden bevatten, maar kunnen ook betrekking hebben op één of meerdere aspecten.

Inventarisatie van bedrijven en/of bedrijfsmatige activiteiten op industrieterreinen

Om adequaat te kunnen reageren op meldingen en zicht te houden op risicovolle bedrijven moet het bedrijveninformatiesysteem actueel zijn. Niet ieder bedrijf doet uit zichzelf een melding/informatieplicht of vraagt een vergunning aan. Tijdens de controles wordt scherp in de gaten gehouden of en welke bedrijven zich nieuw vestigen of zijn beëindigd. Hierbij wordt ook de informatie over bedrijven bij de Kamer van Koophandel en op internet betrokken.

In het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen, wordt op basis van beschikbaarheid deelgenomen aan de halfjaarlijkse schouw op de bedrijventerreinen en/of centra in Leeuwarden, Stiens en Grou. Ook dan wordt gekeken naar eventuele veranderingen in het bedrijvenbestand.

Geluidsoverlast

Toezicht op geluidsvoorschriften vindt plaats bij evenementen of horecagelegenheden en bedrijven waarover wij overlastmeldingen ontvangen. Naast de geluidsoverlast, die samenhangt met horecagelegenheden en muziekevenementen, kan gedacht worden aan geluid van koelingen, ventilatoren en laden/lossen. Veel van dit soort overlastsituaties vinden plaats in de avond en/of nachtelijke uren. Het toezicht hierop vindt dan ook vaak plaats buiten kantooruren. Afhankelijk van het aantal overlastmeldingen en de inzet hierop, kan dit mogelijk invloed hebben op de beschikbare capaciteit voor reguliere- en opleveringscontroles. Dit omdat de afhandeling van overlastmeldingen prioriteit heeft.

Energie

Energielabel C-verplichting

Sinds 1 januari 2023 geldt voor kantoren de energielabel C-verplichting. In 2022 hebben we kantooreigenaren samen met de MKB-energiecoach geholpen om tot label C of beter te komen. In 2025 vinden nog hercontroles plaats op de maatregelen die getroffen moesten worden om alsnog energielabel C te behalen. Qua handhaving heeft de Rijksoverheid een strategie beschreven die moet worden gevolgd. We volgen deze strategie. Via EP- online, de officiële landelijke database waarin energielabels en energieprestatie-indicatoren van gebouwen zijn opgenomen, kunnen we de geldige energielabels raadplegen. Het is de verwachting dat alle kantoren die het nog betreft, 10 stuks, aan het einde van 2025 alle maatregelen hebben getroffen om te voldoen aan Label C.

Toezicht energiebesparende maatregelen

Het toezicht op energie besparende maatregelen is een basistaak en is vanaf 1 januari 2025 ondergebracht bij de FUMO. Alle gegevens van bedrijven m.b.t. de informatieplicht energiebesparende maatregelen, hebben wij beschikbaar gesteld aan de FUMO. Naar verwachting is dit ongeveer 70% van het totaal aan bedrijven in de gemeente Leeuwarden op wie de informatieplicht energiebesparende maatregelen van toepassing is. De overige 30% hebben wij nog niet in beeld omdat deze zich niet gemeld hebben en de energieverbruiksgegevens voor ons niet inzichtelijk zijn.

Om zicht te krijgen op deze bedrijven, zullen wij tijdens controlebezoeken ook vragen om de energieverbruiksgegevens en als dat nodig is aanschrijven om te voldoen aan de informatieplicht. Deze bedrijven worden vervolgens voor wat betreft het toezicht op energiebesparende maatregelen overgedragen aan de FUMO.

5.4. Bodem

Bij het onderdeel Bodem kunnen de volgende onderwerpen in de risicoanalyse onderscheiden worden:

Nr.	Onderwerpen	Risicoscore ⁷
1.	Toevalsvondst in de bodem	17,6
2.	Overgangsrecht Wbb: Saneringsplan, BUS melding, evaluatieverslag, nazorgplan en monitoring nazorg voor locaties die vallen onder overgangsrecht Wbb	16
3.	Graven < 25 m3 in de bodem (kleinschalig graven)	15
4.	Lozen van vrijkomend afvalwater saneren en ontwatering - lozing op de bodem of op het riool	15
5.	Locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico (onder Wbb beschikt als ernst, geen spoed)	14,4
6.	Nazorg na saneren van de bodem of toevalsvondst	12,8
7.	Overgangsrecht Wbb: Aanwijzing zorgplicht of ongewoon voorval, beheermaatregelen, onderzoeksplicht en kostenverhaal o.b.v. Wbb	10,8
8.	Bouwen op een bodemgevoelige locatie	8

Algemeen

Sinds 2003 is de gemeente Leeuwarden bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming (Wbb). De Wbb bevat onder andere regels voor het uitvoeren van bodemonderzoeken en bodemsaneringen. Daarnaast is de gemeente Leeuwarden bevoegd gezag voor het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Het Bbk stelt onder andere regels aan het toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen.

Dit betekent dat de gemeente verantwoordelijk is voor het houden van adequaat toezicht op de Wbb en het Bbk. De aanpak is sinds 2003 conform de landelijk vastgestelde Handhaving Uitvoeringsmethode Wet bodembescherming (HUM Wbb) en de Handhaving Uitvoeringsmethode Besluit bodemkwaliteit (HUM Bbk). Ook in 2025 zal deze aanpak worden gecontinueerd.

De gemeente is verantwoordelijk voor het houden van adequaat toezicht op de Omgevingswet. Per 1 januari 2024 is de aanpak landelijk de Handhavings Uitvoeringsmethode Bodembeheer (HUM Bodembeheer) vastgesteld. In de Omgevingswet is aangegeven dat gemeenten de basistaken moet laten uitvoeren door de FUMO. Hieronder valt onder andere toezichtstaken uit de HUM Bodembeheer.

Het toezicht binnen het domein Bodem bestaat uit zowel administratief toezicht als controles in het veld. De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 heeft effect op de uitvoering van de werkzaamheden. Echter de omvang en aantallen van bodemsanering en grondverzet zullen naar verwachting niet significant wijzigen. In de Omgevingswet is een extra meld- en informatieplicht voor de activiteit graven in de bodem opgenomen. Derhalve resulteert dit in een werklast waarbij het aantal meldingen zal stijgen en het aantal saneringen ten opzichte van vorige jaren redelijk constant blijft.

⁷Risico: kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico) zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

Beleidsveld	Werkzaamheden	Aantal	Opmerking / toelichting
Bodem en ondergrond	Graven < 25 m3 in de bodem (kleinschalig graven)	50	-
	Locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico (onder Wbb beschikt als ernst, geen spoed)	20	Mogelijkheid om via maatwerk nadere regels te stellen om verdere verontreiniging te voorkomen/te beperken of ongedaan te maken aan eigenaar of initiatiefnemer van een activiteit
	Bouwen op een bodemgevoelige locatie	250	-
	Nazorg na saneren van de bodem of toevalsvondst	60	-
	Lozen van vrijkomend afvalwater saneren en ontwatering - lozing op de bodem of op het riool	15	-
	Toevalsvondst in de bodem	25	De verwachting is hier een toename is in verband met de PFAS problematiek in de gemeente.
	Overgangsrecht Wbb: Saneringsplan, BUS melding, evaluatieverslag, nazorgplan en monitoring nazorg voor locaties die vallen onder overgangsrecht Wbb	10	-
	Overgangsrecht Wbb: Aanwijzing zorgplicht of ongewoon voorval, beheermaatregelen, onderzoeksplicht en kostenverhaal o.b.v. Wbb	2	-
	Vrije veldcontroles	20	-
	Verzoeken van burgers	20	-
	Kwalibo	4	-
	Toezicht i.s.m. T&A, milieu	20	-

Toelichting

Toezicht bij nazorglocaties, zoals in stand houden leeflaag en monitoring

In het verleden en ook bij nieuwe gevallen waar een restverontreiniging in het grondwater is zal de gemeente de aanbevolen monitoring op locaties moeten controleren. Ook bij locaties met leeflaag als saneringsvariant zal de gemeente toezicht moeten blijven houden op het naleven ervan. In de beschikking op een locatie staan de afspraken over toezicht en frequentie van monitoring.

Toezicht bij saneringen (bij saneringsplannen, BUS-meldingen) op locaties vallend onder overgangsrecht

Locaties waarvoor overgangsrecht geldt worden onder Wbb-regelgeving afgehandeld.

Toezicht bij toevalsvondsten

De verwachting is dat deze toezichttaken toe gaan nemen in verband met de huidige PFAS-problematiek binnen de gemeente Leeuwarden.

Toezicht kleine graafwerkzaamheden (<25 m2) vallend onder Omgevingswet

Een deel van huidige BUS-meldingen in vooral de binnenstad en oude dorpskernen zullen onder de Omgevingswet door de gemeente moeten worden afgehandeld. Het betreft een informatieplicht bij kleinschalig graven (<25 m2, >1). Alle te verrichten graafwerkzaamheden op deze locaties moeten vooraf worden gemeld. Ook de locaties vallend onder de volgende kwaliteitszone moeten worden gemeld en gecontroleerd: Wonen voor 1880', 'Wonen 1890-1915', 'Wonen 1910-1940', 'Wonen 1940-1970', 'Industrie voor 1940', 'Bijzondere gebieden', 'Aangewezen gemeentelijke wegen' of 'Dorpskernen'.

Toezicht bij toevalsvondsten

Als op locaties historische verontreinigingen zijn aangetroffen (voor 1987) waar sprake is van humane risico's daar moet de gemeente aan de eigenaar opdracht geven om veiligheidsmaatregelen te treffen alvorens een bodemsanering (volgens regels OW, BAL) wordt uitgevoerd om de verontreiniging te verwijderen.

Toezicht vrije veld controles (om overtredingen te constateren aangaande opslag of transport grond)

De gemeente heeft al meerdere jaren de FUMO opdracht gegeven om vrije veld controles als plustaak uit te voeren. Door een chronisch tekort aan toezichthouders bij de FUMO is dit de afgelopen jaren onderbelicht geweest. Vanaf 2025 voeren toezichthouders van de gemeente deze taak zelf weer uit.

Toezicht op verzoek van burgers (signaal)

Er komen incidenteel vanuit de maatschappij (inwoners en bedrijven) signalen binnen met een melding van mogelijke bodemverontreiniging. De gemeente kan zelf eerst polshoogte nemen alvorens het op te schalen tot bijvoorbeeld een sanering. De verwachting is dat deze toezichttaken toe gaan nemen in verband met de huidige PFAS-problematiek binnen de gemeente Leeuwarden.

Toezicht bodem i.s.m. Milieu (eigen aanvulling)

- bij saneren ondergrondse brandstoftanks;
- bij eindsituatie-onderzoek;
- bij bouwaanvragen waar sanering nodig is, in tussenliggende tijd toezicht houden.